

Cuvantare duhovniceasca,

Pr Sofronie Saharov

Oricât de bună ar fi șoseaua, șoferul tot mereu trebuie să regleze mersul automobilului: să schimbe viteza, să modifice puțin direcția sau să se întoarcă ș.a.m.d. Așa și cu viața noastră: deși înaintea noastră drumul ne este însemnat de Părinți, de Apostoli și de însuși Hristos, totuși mereu suntem nevoiți să ne ținem mașina pe acea linie care trebuie ținută, pentru a nimeri țelul nostru de pe urmă.

Și iată astăzi vreau să spun fraților și surorilor nou veniți că nu în cantitatea cunoștințelor stă puterea mântuirii, ci în chipul vieții: aspectul, nu gnostic, ci etic al vieții noastre – iată ce ne mântuiește. Mântuiește acea dragoste pe care ne-a poruncit-o Domnul atunci, când la Cina cea de Taină a spus: Să vă iubiți unul pe altul. Aceasta nu înseamnă că noi suntem împotriva oricăror cunoștințe. Dimpotrivă, porunca lui Dumnezeu ne îndatorează a „căuta” și a deține deplinătatea cunoașterii – acea deplinătate care este însuși Domnul. Cu toate acestea, chiar dacă ne-ar fi cunoașterea absolută, totuși nu în ea constă mântuirea, ci în chipul viețuirii. Voi ați observat deja că eu nu am rânduială cronologică în discuțiile mele cu voi, în ce privește anume subiecte mai înainte hotărâte, așa cum se obișnuiește în școlile teologice. Dar așa curge viața.

Și iată astăzi vreau să spun fraților și surorilor că deși noi împărțim truda în fizică și intelectuală, totuși unimea și mântuirea vin numai prin dragoste. Și cât de amar îmi este să observ că în noi trăiește o cumplită înclinație către dominare și către întâietate, către faptul de a vedea pe celălalt mai prejos – și aceasta este prăpăd pentru om. Adesea întâlnim situația unde oamenii în exterior sunt plini de informație în tot felul de domenii ale cunoașterii, dar lăuntric nu au învățat să iubească.

În cartea mea despre Starețul Siluan, la sfârșitul descrierii vieții sale adaug cuvântul lui cel de pe urmă. Eu i-am zis:

– Îmi pare rău că sunt tot mereu bolnav și că nu am mai multă vreme să dau teologiei.

Cu blândețea și liniștea lui caracteristică, el m-a întrebat:

– Și socotiți aceasta a fi ceva mare?

Eu mă purtam cu el ca știind că era cel mai înalt dar al bunăvoinței lui Dumnezeu către mine. Și, firește, nu am putut răspunde la întrebarea lui.

După un moment de tăcere, îmi zice:

– Mare, este un singur lucru: a se smeri, a înfrânge mândria care împiedică a iubi.

Am numit aceasta cuvântul cel de pe urmă, pentru că și Domnul vorbește despre același lucru la Cina cea de Taină. Și apostolul Pavel tot așa zice:

Ci râvniți darurile cele mai bune. Și încă mai înaltă cale arăt vouă. De aș grăi în limbile oamenilor și ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare și chimval răsunător. Și de aș avea prorocie și aș ști tainele toate și toată cunoașterea, și de aș avea toată credința, cât să mut și munții, iar dragoste

nu am, nimica sunt. Și de aș împărți toată averea mea, și dacă trupul meu aș da să-l arză, iar dragoste nu am, nimic îmi folosește. Dragostea îndelung-rabdă, se dăruiește, dragostea nu pizmuiește, dragostea nu se semețește, nu se fălește, nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se întărește, nu gândește răul, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr; toate suferă, toate crede, toate nădăduiește, toate rabdă. Dragostea niciodată nu cade; ci, fie prorocii, vor pieri; fie limbi, vor înceta; fie cunoaștere, va pieri. Pentru că din parte cunoaștem, și din parte prorocim. Iar când va veni ceea ce este desăvârșit, atunci ce este în parte se va zădărnici. Când eram prunc, ca prunc grăiam, ca prunc cugetam, ca prunc socoteam; iar dacă m-am făcut bărbat, am lepădat cele pruncești. Că vedem acum ca prin oglindă în ghicitură, dar atunci față către față; acum cunosc în parte, dar atunci voi cunoaște precum și cunoscut, sunt. Acum dar rămâne credința, nădejdea, dragostea, acestea trei; iar mai mare între acestea este dragostea.

A o spune cu mai multă putere este cu neputință.

Și în cuvântul pe care l-am numit „cuvântul cel de pe urmă” al Cuviosului Siluan, într-o formulă cât se poate de scurtă se cuprinde aceeași putere a dragostei care mântuiește și care este centrul a toată viața, chiar a Înseși Dumnezeirii. În scrierile Sfântului Ioan din Kronstadt, vorba este numai despre aceasta. Și la mulți alți sfinți, pe oricare îl vom lua, totul se reduce la aceeași. De-aceea, mai înainte de toate, noi trebuie să păzim dragostea și să tânjim către ea.

Astfel, în viața noastră monastică, de nu ne vom învăța a iubi, nu știu ce îndreptățire s-ar putea găsi în favoarea monahismului. Nici nu există! Dragoste până la dorirea de a suferi pentru Hristos și de a-și vărsa sângele, este cu putință și în afara monahismului. Însă monahismul nostru este o anume organizare a întregii vremi potrivit dorinței noastre de a ne mântui, adică de a deveni în stare a primi viața vecinică de la Dumnezeu. De ne vom umplea de o astfel de înțelegere, atunci ne va veni o însuflare ce nu părăsește pe om, chiar dacă în exterior el va fi redus la ultimul grad de deșertare, ba chiar și omorât, precum a zis Domnul: Nu vă temeți de cei ceucid trupul și după aceea nu au mai mult ce face.

Așadar nu vreo oarecare funcție în viața pămân-tească mântuiește pe om, ci pe om mântuiește numai viața după poruncile lui Dumnezeu. Dacă omul păzește poruncile, și le păzește cu adevărat, cu simțământul că Domnul le-a grăit ca fiind ultima descoperire oame-nilor despre cum trăiește însuși Dumnezeu, întreaga noastră viață va deveni alta. Și deși din afară nimic nu se vede, dar toată frumusețea și puterea, toată puternicia vieții veșnice se află înlăuntrul omului. Iar noi ne învățăm această taină a iubirii lui Dumnezeu dreptat. Monahismul nostru este întemeiat pe acele principii ce duc către țelul pomenit.

Viața noastră este plină de tensiuni. Toate zilele și nopțile le petrecem în grija de a ocoli păcatul.

Iată, nu demult un suflet a venit către noi și a zis: „Când eram slobodă de credință și trăiam fără Dumnezeu, eu nu aveam probleme și viața se desfășura simplu. Iar acum nici ziua nici noaptea nu am liniște”. Și sufletul acela începător se revărsa în rugăciune simplă, înaintea lui Dumnezeu: „Doamne, ce ai făcut cu mine? Acum, nu mai aflu nici loc, nici clipită când să fiu liniștită”.

Așa și cu viața monastică – este o încordare-limită a puterilor omenești și a atenției. Cu toate acestea, din afară pe monahi îi putem asemăna cu o sârmă electrică de înaltă tensiune pe care păsărelele pot șede, și șed liniștite, atunci când prin acele sârme trece o energie ce mișcă trenuri, luminează case, încălzește pretutindena – toată viața numai de ea este mișcată.

Așa, eu astăzi am vrut să vă sugerez ca, în grija ce o aveți de a învăța teologia noastră și a vă îmbogăți cu cunoștințele experienței Părinților, citindu-le scrierile și operele, să înțelegeți că totuși ceea ce mântuiește nu este belșugul acelor cunoașteri, ci dragostea, acea dragoste pe care a poruncit-o Domnul.

Vreau să las doar acest mic cuvânt și să vă atrag atenția la el, ca voi să stați cu tărie pe această cale, care este metoda cea mai bună de a însuși poruncile lui Hristos. Atunci când suntem plini de credința că Domnul Iisus Hristos este Făcătorul lumii noastre și că poruncile Lui au un cuprins mai presus de cosmos, frica în fața măreției lor face că omul nu se poate rupe de lucrarea îndreptătoare pe care o au asupra lui. Așa cum am zis, omul conduce automobilul corectându-i mereu direcția, chiar pe o șosea bună; așa și poruncile pe care ni le-a dat Domnul – sunt conducătorul nostru...

O monahie din Iugoslavia scrie: „O, cât de recu-noscătoare sunt lui Dumnezeu!” Ea părăsise univer-sitatea, întrerupându-și lucrarea, și se duse în mănăstire. „Și acum,” zice ea, „am ajuns în cea mai înaltă școală, în cea mai înaltă școală cu putință, și inima mea este plină de dorirea ca Domnul să-mi dea puterea să rămân până în sfârșit în starea aceasta.” Ea scrie: „Când te gândești că sfârșitul acestei vieți este vecinica viață în Dumnezeu! Ce poți să-ți dorești mai mult?” Așadar eu vă doresc tuturor să trăiți acea experiență pe care și eu am trăit-o, și mulți dintre voi; și voi, cei începători, trăiți aceeași experiență...

Nu mai am putere să vorbesc, dar voi păziți cuvântul pe care mi l-a dat Dumnezeu. Și așa, trăiți în pace. Iar când inima voastră va depăși toate piedicile psihologice, mici și neînsemnate, și va ajunge la acea dragoste în micile noastre proporții, oricât de curios ar părea, voi vă pregătiți spre a primi starea harului în care omul, în dragostea sa, cuprinde întreaga lume. Dar acea stare nu se poate zidi artificial. Noi mergem totdeauna pe calea școlii începătoare, cum ar fi, însă cu noi se va petrece o preschimbare, și inima noastră nu va mai iubi ceea ce este potrivit poruncilor Domnului.

Și deși eu sunt acum o dărâmatură și o ruină, totuși ceea ce spun rămâne în putere: Aceasta este dreptatea vieții noastre în Dumnezeu cel mare, Făcătorul Cerului și al Pământului, Care S-a îmbrăcat în trupul nostru și ni S-a arătat așa cum este El, și ne-a arătat și cum trebuie noi a fi. Cu alte cuvinte, atunci când vedem pe Hristos întrupat, contemplăm gândul cel mai înainte de veci al lui Dumnezeu pentru om. Vedeți cum Domnul cu venirea Sa, cu poruncile Sale, ne atrage mintea în astfel de sfere care sunt starea lui Dumnezeu însuși, mai înainte de facerea lumii. Este înfricoșat a vorbi despre aceasta, dar se începe cu cele mai mici fapte. Părintele egumen zice: „Aduceți, vă rog, cărbuni la bucătărie!” Voi goliți găleata și o luați de acolo. Și această faptă vă pregătește către marea primire a dragostei. Dar dacă nu veți face așa, nu veți ajunge nicăieri.

Însă cunoașterea țelului ultim al vieții monahale trebuie să o avem dintru bun început. Atunci vom putea hotărî calea cea bună. Nu atunci când pretendem a fi deja la înălțimea poruncilor, adică să fi primit îndumnezeirea – nu! Ci acum, când suntem plini de patimi și de păcate, treptat, prin ascultare, slujind celorlalți, arătând dragoste și răbdare, ne pregătim pentru cea mai înaltă stare...

Și așa, Domnul să vă păzească! Iar rugăciunea mea este ca voi cu adevărat să primiți insuflare de sus.

Arhimandritul Sofronie, Cuvântări duhovnicești, Ed. Accent Print, Suceava 2013, p. 178-184